

## Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yönetim ile Yaşadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Emine UÇAR-KAPLAN\*

**Öz:** Araştırmanın amacı "Okul öncesi öğretmenleri ile okul yöneticileri arasında yaşanan problemler hakkında okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınarak problemin saptanması ve probleme yönelik çözüm önerileri geliştirilmesidir." Gaziantep ili Şahinbey ilçesinde MEB'e bağlı bağımsız 3 anaokulu ve 3 ilkokul bünyesindeki anasınıflarında görev yapan 31 kişilik okul öncesi öğretmeni çalışma grubunu oluşturulmuştur. Araştırmanın yürütülmesinde nitel araştırma yönteminin durumsal çalışma modeli kullanılmıştır. Bulgulara göre öğretmenlerin çok önemli olarak gördükleri sorun, yöneticilerin okul öncesi eğitim hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması veya okul öncesi eğitimi önemsememesi. Fazla önemli görmedikleri sorun ise yöneticilerin velileri fazla gözlerinde büyütmeleri çıkmıştır. Bulgular incelendiğinde bütçeye bağlı fiziksel ve teknolojik yetersizliğe yöneticilerin duyarlı olmaması ile materyal eksikliğinin temini konusunda okul öncesi öğretmenine yardımcı olmamaları da önemli sorunlardan görülmüştür. Bulgular sonucunda genel olarak yöneticilerin okul öncesi eğitim konusunda hizmet içi seminerlerle bilgilendirme çalışmaları yapılması ve bütçenin iyileştirilerek okul öncesi kurumlarında fiziksel, teknolojik ve materyal eksikliklerinin giderilmesi önerilmektedir.

*Anahtar Sözcükler:* Okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sorunları, okul yönetimi

### Problems that Preschool Teachers have with School Administrations and Suggestions for Resolutions

**Abstract:** The purpose of the study is determine to the opinions of preschool teachers about the problems faced with the school administration and offer solutions to these problems. 31 preschool teachers working 3 independent kindergartens and 3 primary school kindergartens in Gaziantep in Şahinbey province attended the present Qualitative research design was employed to conduct this study. According to the teachers opinions, among the very important problems were school administration's lack of information about preschool teachers and not caring about preschool education. Furthermore, that school administrators overrate parents was seen among more important problems faced. The findings indicated that school administrators were not sensitive about the physical and technological problems resulting from lack of budget and they did not help teachers to make up for lack of materials needed. Overall, it is suggested that in-service training seminars regarding preschool education must be held to solve the problems faced. In addition, school budget must be developed to make up for the lack of technological and physical materials.

*Keywords:* Pre-school education, problems of preschool techers, school management.

\* Yuksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Programı ve Öğretimi Bölümü, Gaziantep, Türkiye,  
e-posta: gantepi\_emine\_27@hotmail.com

Okul öncesi eğitim, bireyin doğumundan ilkokula başlayıncaya kadar geçen süreçte tüm yaşamını etkileyecek çok önemli bir dönemi kapsar. Bu düşünceye paralel Oğuzkan ve Oral (1983) okul öncesi eğitimi, çocuğun bireysel özelliklerine ve gelişimsel düzeylerine uygun zengin uyarıcı ve çevre olanakları sağlayan, çocukların bütün gelişimlerini en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim süreci ifadesiyle tasvir etmektedir. Oğuzkan (1981) okul öncesi eğitim, okul öncesi çağında bulunan küçük çocuklara özellikle yuvalarda, anaokullarında ya da ana sınıflarında bireysel anlamlandırmaların gelişmesi, toplumsal alışkanlıklar kazanmaları ve sorun çözme becerilerini artırmaları için verilen eğitim olarak tanımlamaktadır.

3-6 yaş arası çocukların düzenli bir programla eğitildikleri kurumlardaki eğitim(Oktay, 1983) olarak belirtilen okul öncesi eğitim; duygu ve düşüncelerini özgür bir şekilde ifade edebilen, kendi kendine karar verebilen, kendi haklarına ve başkalarının haklarına saygılı, kendi kendini denetleyebilen bireyler yetiştirebilmeyi amaçladığı için kurumsal eğitim gerekmektedir. (Oktay, 2006)

Kurumsal eğitim olarak görülen okul öncesi eğitim kurumları, çocuğun çok yönlü gelişimini hedefleyen programlara sahip olan ve bir sonraki eğitim kademesine hazır olmasına yardımcı olan eğitim kurumlarıdır. (Oktay,2006) Okul öncesi eğitim kurumları, ana babanın evde çocuğa öğrettiklerini geliştirebileceği gibi, çocukların yetersizliklerinin ve hatalı davranışlarının etkilerini de ortadan kaldırabilir ya da azaltabilir. (Başal, 2005)

Okul öncesi eğitim kurumları, yapı itibariyle diğer eğitim basamaklarındaki okullardan farklıdır. Bu farklılık bu kurumların gerçekleştirilmesi gereken amaçlarından, çalışan yapısından, yaş gruplarının özelliklerinden kaynaklanmaktadır. (Büte&Balci, 2010) Okul öncesi eğitim, farklı yaş gruplarında çeşitli kurumlar aracılığıyla yürütülmektedir. Bu kuruluşlar yaş gruplarına göre şunlardır: 0-2 yaş dönemi kreşler, 2-4 yaş yuvalar, 3-6 yaş özel ve MEB'e bağlı bağımsız anaokulları, 4-6 yaş ilköğretim anasınıfları, kreş ve gündüz bakım evleri. (Başal, 2005) Oktay ve Aral (2001) orta dereceli okullardaki uygulama sınıflarını, Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı çocuk yuvaları, Çalışma Bakanlığına bağlı olarak işyerlerinde açılan kreş ve gündüz bakım evlerini okul öncesi eğitim kurumları olarak değerlendirmektedir.

Yukarıda belirtilen farklı kurumlarca yürütülen okul öncesi eğitiminde kurumlar arası koordinasyon sağlanamamakta ve dolayısıyla da denetim, program, personel ve kurumun fiziksel özellikleri açısından standartlar oluşturulamamaktadır. (Aktankerem ve Cömert, 2004) Bu sebeple okul öncesi eğitimin istenilen nitelikte yapılabilmesi için fiziksel şartların, programın ve personelin iyi bir şekilde seçilmesi ve planlanması gerekmektedir.(Oktay, 1999)

Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel şartlar, program ve personel gibi standartlar olduğu gibi iç ve dış öğeler de bulunmaktadır. Öğretmenler, öğrenciler, memurlar ve diğer personeller okulun içindeki elemanlar; aileler, çevredeki baskı grupları ve bu grupların liderleri, yönetim yapısı, iş örgütleri gibi öğeler ise okul dışındaki elemanlar olarak tanımlanmaktadır. (Bursalıoğlu, 2008) Gerek okul personeli ile okulun dış çevresi arasındaki ilişkiler (aile, vb.) gerekse yönetici-öğretmen, öğretmen-öğretmen ilişkileri gibi okulun iç

çevresinde gelişen ilişkiler okulların eğitim kalitesini etkileyen faktörlerdendir (Çınkır ve Çetin, 2010).

Okullardaki eğitim kalitesini etkileyen faktörlerden yönetici-öğretmen ilişkisini incelemek üzere yapılan bu çalışmada daha çok yönetimle yaşanan sorunlar ele alınmaya çalışılmıştır. Ülkemizde okul öncesi eğitim kurumlarının yönetimi özellikle de resmi okulların, yeni eğitim anlayışı çerçevesinde okul öncesi dahil ilkokulu da kapsayan 5 yıllık eğitimi yürütmekle yükümlü ilkokul yöneticilerinin kararlarına bırakılmıştır. Ayrı bir binadan yoksun olan ve okul öncesi çağıdaki çocukların gereksinimlerini karşılamaktan oldukça uzak araç gereç ile yürütülmeye çalışılan bu eğitimin, şu anda karşı karşıya kaldığı en büyük sorunlardan biri de bu alanda eğitim görmüş ve sadece okul öncesi eğitimi yönetmekle görevli eğitim/okul yöneticilerinin bulunmamasıdır. (Topaloğlu, 2009; İş, 2002)

Okul yönetimi ile karşılaşılan tek sorun yetersiz bilgi sahibi olan kişilerin idari birimde yer almasından kaynaklanmamaktadır. Bu görüş "Okul yöneticilerinin okulun işleyişinden, eğitim-öğretimin aksamadan yürütülmesinden, okuldaki her türlü etkinlikten sorumlu kişiler olarak okulda verimli bir diyalog ortamı oluşturmak ve bu sürecin devam ettirilmesini sağlamak amacıyla herkesten önce okul içi olumlu iletişim ortamı sağlayarak gerekli donanım ve yeterliliğe sahip olmaları gerekmektedir." ifadesi ile desteklenmektedir (İşginöz ve Bülbül, 2012).

Okul yönetiminin sahip olduğu donanım ve yeterliliğe dayanarak "Okul yönetiminin görevi, okulu amaçlarına uygun olarak yürütmektir (Demirtaş, Üstüner ve Özer, 2007)." şeklinde ifade etmek yanlış bir ifade olmayacaktır. Ayrıca okul yönetiminin diğer bir görevi de okul içi olumlu iletişimi sağlayarak huzurlu bir ortam sağlamaktır. Okul yönetiminin görevlerini aksatması sonucu problemler ortaya çıkmaktadır. Ancak sadece yöneticilerden kaynaklanan problemlerden söz edilemez. Demirtaş, Üstüner ve Özer (2007) yaptığı bir araştırmada "Öğretmenlerin kişisel sorunları, öğretmenler ve öğretmen-yönetici arasındaki iletişim sorunları (Semerci ve Çelik, 2002), öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile ilgili sorunlar vb. öğretmen kaynaklı sorunlara örnek gösterilebilir." diyerek okulda yaşanabilecek sorunları yöneticiler açısından ele almıştır.

Demir ve Arı'ya göre (2013) öğretmen ve sorunları üzerine yapılan araştırmada şu ifadelere yer verilmiştir:

" Hızla gelişen ve değişen günümüz dünyasında insanların yaşam ve düşünme biçimleri, değer yargıları, beklenti ve sorunları da değişmiş, küreselleşmenin de etkisiyle insanların birbirini daha fazla etkilediği bir sürece girilmiştir. Eğitim ve öğretimin merkezinde insanın olduğu düşünüldüğünde yaşanan bu gelişmelerden en çok etkilenen meslek gruplarından birinin de öğretmenlik mesleği olduğu yadsınamaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle kamusal niteliği olan bu meslekte sorunların güncel tespiti ve çözüm arayışları ihmal edilmemesi gereken çok önemli bir olgu olmaya devam etmektedir. Özellikle öğretmenin yetişme sürecinden itibaren sorunlar üzerinde durmak uzun vadeli yatırım olan eğitimin başarısına olumlu etki yapacaktır."

Bu kapsamda okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sorunları üzerine yapılan araştırmaların incelenip araştırılmasının çalışmaya olumlu etkisi göz ardı edilemez.

Aktankerem ve Cömert (2004), yaptığı araştırmasında Siirt'te görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin genel sorunları ile birlikte okul öncesi eğitim kurumları ve okul ortamı, okul yöneticilerinden kaynaklanan problemler yaşandığından bahsetmektedir. Zembat (2012) yaptığı araştırmada öğretmenlerin öğretmen-yönetici bağlamında algıladıkları problemlere ilişkin ifadeleri aşağıda yer alan başlıklar halinde değerlendirmek mümkündür:

- Yöneticinin özel gün ve haftalarda sunulmak üzere okul öncesi öğretmenlerinden sınıfça hazırlanan etkinlik talep etmesi,
- Ana sınıfı aیدatlarının kullanımı,
- Sınıfın fiziksel şartlarındaki eksiklikler ve materyal eksikliği,
- Okul öncesi eğitimin öneminin yeterince kavranamaması,
- Öğretmenin yardımcı personel talebine duyarsız kalınması,
- Yöneticinin öğretmenlere eşit mesafede olmaması

şeklinde ifade etmekte olup yöneticiler ile okul öncesi öğretmenlerinin sorunlar yaşadığını anlatmasına rağmen Aktankerem ve Cömert'in 2005 yılında Türkiye geneli okul öncesi öğretmenleri sorunları üzerine yaptıkları araştırmasında "Araştırmaya katılan öğretmenler; denetim, sınıf yönetimi, yönetim ve yöneticileri sorun olarak görmediklerini belirtmişlerdir." farklı bir açıdan ele alındığı görülmektedir.

Bursalıoğlu (2008) tarafından öne sürülen bir sav olarak öğretmenler okulun en önemli konumuna sahip parçalarından biri olmasına rağmen okullarda çatışmanın taraflarından biri olarak yaşadıkları çatışma durumları ve bu durumlara ilişkin olarak önerdikleri çözüm yollarını konu alan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında meydana gelen çatışma durumları da diğer eğitim kurumlarında olduğu gibi öğretmenlerin iş verimliliğini etkileyebileceğinden, özellikle eğitim kalitesi açısından bu kurumlarda öğretmenlerin yaşadıkları çatışma durumları ve bu çatışma durumlarında ortaya koydukları çözüm yollarının bilinmesi önem taşımaktadır. (Zembat, 2012) Bunu göz önünde bulundurarak anaokullarında, ilkokula bağlı ana sınıflarında ve diğer eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yönetim ile ilgili sorunlarına farklı bir bakış açısı kazandırmak gerekmektedir. Bu bağlamda yapılan bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenleri ile okul yöneticileri arasında yaşanan problemler hakkında görüşlerin alınarak saptanması ve çözüm önerileri geliştirilmesidir.

Bu çalışmada araştırılacak sorular kapsamında okul öncesi öğretmenleri ile yönetim arasında oluşabilecek fiziksel, teknolojik donanım, sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerle ilgili yaşanan sorunlar olup olmadığı ele alınacaktır. Ayrıca okul öncesi öğretmeni ile yönetim arasında yaşanabileceği düşünülen sorunlara çözüm yolları irdelenecektir.

## Yöntem

### Araştırma Deseni

Bu araştırmada, ilköğretim okulları ile bağımsız anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri ile birlikte okul öncesi öğretmenlerinin yönetim ile yaşadığı sorunları

belirlemek ve yaşadıkları sorunlara eğitimsel açıdan çözüm yolları saptamak amacıyla nitel araştırmanın durum çalışması modeli kullanılmıştır.

Durum çalışması, bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşım olarak görülmektedir. Durum çalışmaları bir varlığın mekâna ve zamana bağlı tanımlandığı ve özelleştirildiği çalışmadır. (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008) Bu çalışmada incelenen varlık okul öncesi öğretmenlerinin yönetimle yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileridir.

### **Çalışma Grubu**

Bu araştırma Gaziantep Şahinbey ilçesinde 2012–2013 eğitim-öğretim yılında 6 tane Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokulunda ve ilkokullara bağlı ana sınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerin görüşleri baz alınarak yapılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep ilinin Şahinbey ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 3 bağımsız anaokulu ve 3 ilkokul bünyesinde yer alan ana sınıflarında görev yapan 31 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar, Şahinbey ilçe milli eğitim müdürlüğünün 7. bölgesinden amaçlı olarak seçilmiş, istekli ve kolay ulaşılabılır olanları tercih edilmiştir.

### **Veri Toplama Araçları**

Bu çalışmada veriler okul öncesi öğretmenleri ile okul yöneticileri arasında yaşanan sorunları belirlemeye yönelik literatür taramasına göre araştırmacı tarafından hazırlanan sorunlar ve çözüm önerilerine dair açık uçlu sorularla yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu hazırlanarak toplanmıştır. Araştırmanın kapsam geçerliliği, iki eğitim bilimi uzmanı, bir okul öncesi eğitimi uzmanı ve en az on yıllık mesleki deneyimi bulunan okul öncesi öğretmeni tarafından sağlanmıştır.

### **Verilerin Toplanması ve Analizi**

Bu çalışmada veriler okul öncesi öğretmenlerinin okul yöneticileri ile yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla 31 okul öncesi öğretmeni ile yapılan görüşmelerle elde edilmiştir. 31 okul öncesi öğretmeni ile yapılan görüşmelerdeki açık uçlu sorulara öğretmenler tarafından verilen yanıtlar kendileri tarafından yazılarak kaydedilmiştir. Verilerin toplanması, 2013–2014 eğitim-öğretim yılı eylül ayı seminer döneminde gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde konuyla ilgili görüşleri yazılı olarak alındığı için verilerin analizinde nitel bir araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın betimsel analiz kısmında elde edilen verilerin sistematik ve açık bir şekilde betimlenmesi, yorumlanması ve neden-sonuç ilişkilerinin ortaya koyulması gerçekleştirilerek bir sonuca varılmaktadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2005)

Katılımcıların görüşleri incelenirken kullandıkları kelime, kavram ve cümlelere dikkat edilerek özellikle kendi ifadelerinde yer verdikleri kavramların kullanılmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca öğretmen görüşlerini daha açık bir şekilde yansıtabilmek amacıyla

doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Katılımcıların görüşlerinden elde edilen verilerin analizi sırasında araştırmanın başlangıcında belirlenen kategorilere uygun olan kodlar araştırmanın amacına cevap verecek şekilde benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılmıştır. Bu gruplama sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Daha sonra da elde edilen bulgular yorumlanarak sorun-öneriler ilişkisi irdelenmiştir.

Katılımcıların yaş ve okul öncesi öğretmenlikteki kıdemine göre dağılımları tablo 1’de gösterilmiştir.

**Tablo 1**

*Katılımcıların yaş ve okul öncesi öğretmenlikteki kıdemine göre dağılımları (N: 31)*

DEĞİŞKENLER	N	%
Yaş		
20- 30	20	64,5
31- 40	11	35,5
Öğretmenlikteki kıdem yılı		
1 – 5 yıl	15	48,3
6- 10 yıl	6	19,3
11- 15 yıl	6	19,3

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerini yaş değişkenine göre incelersek büyük çoğunluğu (% 64,5) 20 – 30 yaş aralığında olduğu görülmüştür. 31- 40 yaş aralığında olan öğretmenlerin oranı % 35,5’tir.

Kıdeme göre tablo incelendiğinde öğretmenlerin % 48,3’ü 5 yıl ve altında olduğunu belirtmiştir. % 19, 3’ünün 6 ile 10 yıl arasında ve 11 ile 15 yıl arasında deneyimleri olduğu görülmüştür. Bu durumda araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir kısmının daha ilk yıllarında olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin % 12’si öğretmenlikteki kıdemlerini açıklamada kararsız davranmışlardır.

### Bulgular

Araştırma bulguları oluşturulurken gizlilik ilkesine bağlı kalarak görüşme formunu yanıtlayan öğretmenlerin isimleri yerine Ö1,Ö2,Ö3,.....,Ö31 şeklinde numaralar verilerek kodlanmıştır. Öğretmenlerin öğretmen-yönetici bağlamında algıladıkları problemlere ilişkin ifadeleri aşağıda yer alan başlıklar halinde değerlendirmek mümkündür:

- Okulun fiziksel koşullarında ve sosyal etkinliklerde güvenlikte yaşanan sorunlar,
- Sınıfın ve okulun fiziksel ve teknolojik şartlarındaki eksiklikler,
- Materyal eksikliği,
- Okul öncesi eğitimin öneminin yeterince kavranamaması ve farklı branşlardan idarecilerin olması,
- Herhangi bir sorun yaşanmaması,

- Teknolojik açıdan maddi imkânsızlıklar sebebiyle gerekli araç-gereç ve donanımların olmaması,
- Gezilerde ve okulda yapılması düşünülen etkinliklerde okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmadan yapılması ve yardımcı olmamaları,
- Bütçe yetersizliği.

**Tablo 1**

Sorun olmaması durumu

Tema	Kodlar	F	%
Herhangi bir sorun yaşanmamaktadır.	Evet	10	32,258
	Kısmen	7	22,58
	Hayır	14	45,161
	Toplam	31	100

Tablo 1.de anlaşılacağı üzere okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde 31 öğretmenden 10 tanesi görüşme sorularının tamamına “sorun yaşamıyorum” yanıtını vermiştir. (Ö8, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö26, 31) Bu durumu örnekleyen öğretmen ifadeleri: Ö8: *Okul yönetimiyle herhangi bir problem yaşamıyorum. Ö20: Sınıf içi uygulayacağım etkinliklere kendim karar verdiğim için, gezileri planlara uygun olarak karar verdiğim için, okulun fiziki şartları iyi olduğu için sorun yaşamıyorum.* şeklinde özetlenebilir. Ayrıca Ö8: *“Okul yönetimiyle sorun yaşamamaktayım. Okul idaresinden çok Milli Eğitimin koyduğu kısıtlamalardan dolayı rahatsızım.”* diyerek başka bir noktaya değinmiştir.

**Tablo 2**

Fiziksel ve teknolojik donanım sebebiyle yaşanan problem durumu

Tema	Kodlar	F	%
Sınıfın ve okulun fiziksel ve teknolojik şartlarındaki eksiklikler bulunmaktadır.	Evet	16	51,612
	Kısmen	8	25,806
	Hayır	7	22,58
	Toplam	31	100

Tablo 2 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin değindiği en önemli sorunlardan birisi sınıfın ve okulun fiziksel ve teknolojik şartlarındaki eksikliklerdir. (Ö3, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö18, Ö24, Ö25, Ö26, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31) Bu konuda çok çeşitli sorunlar dile getirilmiştir. Teknolojik donanım yetersizliği sebebiyle sınıflarda öğrencilere gerekli durumlarda farklı hikaye tekniklerinden (tepegöz, kukla sahnesi, dvd..vb) yararlanamadıklarından, sadece anlatım tekniği ile eğitim yapıldığı belirtilmektedir. Bu konuda Ö10, Ö11, Ö12: *“Projeksiyon bulunmamaktadır.”* diyerek sorunun en önemli sebebini vurgulamaktadır. Hatta aynı öğretmenler projeksiyon alınabilir diyerek bu konuda yaşanan soruna çözüm önerisi sunmuştur. Bazı okul yöneticilerinin projeksiyon konusunda ön yargıya sahip olduklarını savunan öğretmenlerin ifadelerine bakacak olursak Ö26, Ö31: *“Teknolojik yönden merkezi bir okuldayım ama hiçbir donanım yok. Okul müdürüne projeksiyon*

istiyorum dediğimde bana ne yapacaksınız oturtup çizgi film mi izleteceksiniz? vs. diye direkt söylemiyor ama ima ediyor. Bu sorunlara Ö26 ve Ö31: "Teknolojik araçların okul öncesinde rolü nedir, ne gibi faydaları vardır? konusunda bilgi verilerek bilinçlendirilmeleri gerektiğine inanıyorum." diyerek çözüm önerisi sunmuştur. Ö3 ve Ö25: "Her sınıfın bir bilgisayar, projeksiyon cihazına sahip olması gerekiyor ki çocuklara eğitim verirken görselliği kullanarak yararlı bilgileri öğretebileyim." diyerek okul öncesinde teknolojinin önemine vurgu yapmıştır. Ayrıca okulun fiziki yapısında yetersizlik olarak oyun odası, drama odası, öğretmenler için lavabo ve yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sunmak için bahçe düzenlemesi olmaması dile getirilmiştir. Ö5, Ö6, Ö9, Ö13, Ö28 ise genel olarak fiziksel ve teknolojik şartların iyileştirilmemesini ve okul öncesi için ayrılan bütçenin sınıf donanımı için kullanılmadığını sorun olarak görmekte olup harcama ve satın alma konusunda okul öncesi öğretmeninden de fikir alınmasını çözüm önerisi olarak sunmuşlardır. Görüşmeye cevap veren öğretmenlerden bazıları da eksikliklerin zamanla imkânlar doğrultusunda giderildiğini belirtmiştir.

**Tablo 3**

*Okul öncesi eğitime bakış olumsuzluğu sebebiyle yaşanan problem durumu*

Tema	Kodlar	F	%
Okul öncesi eğitimin öneminin yeterince kavranamaması ve farklı branşlardan idarecilerin olması	Evet	6	50
	Kısmen	5	41,66
	Hayır	1	3,22
	Toplam	12	100

Tablo 3'e göre okul öncesi öğretmenlerinin yöneticilerle yaşadıkları sorunlardan bir diğeri de okul öncesi eğitime yöneticiler tarafından önem verilmemesi veya farklı branştan yöneticilerin okul öncesi eğitim hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları için okul öncesi öğretmenlerini anlamamalarıdır. (Ö6, Ö9, Ö14, Ö27, Ö28, Ö30) Öğretmenlerin ifadeleri incelendiğinde:

Ö6: "Genellikle farklı branştan öğretmenlerin idareci olmalarından kaynaklı eğitim anlamında beklentiler farklı oluyor. Ana sınıfı bulunan her kurumda mutlaka aynı branştan idareciler olmalı."

Ö9 ve Ö28: "Okul öncesi eğitimi hakkında ilgili ve alakadar olan bir yönetici olması gerekmektedir."

Ö30: "Okul yönetimi maalesef okul öncesi hakkında bilgi bakımından yetersiz. Sınıf içi materyallerin ne anlama geldiğini bilmedikleri için bizlere destek olmuyorlar hatta aşağılayıcı tavırlar takınıyorlar. Bence tüm yöneticilere okul öncesi nedir, etkinlikleri nelerdir, nasıl uygulanır? diye bilgilendirme çalışmaları yapılmalı."

Ö27: "Okul öncesi hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması, okul öncesine yeterli önemin verilmemesi, yapılacak çalışmaların gereken ciddiyetle dinlenmeyip desteklenmemesi, okul müdürü ve diğer personelin ana sınıfına çocuklara sadece oyun oynatılıp eğlendirilen bir yer olarak bakması, sürekli geçiştirme politikalarının uygulanması olarak bakmaktadır."

şeklindeki görüşleri dikkat çekmektedir.



**Tablo 4***Materyal eksikliği sebebiyle yaşanan problem durumu*

Tema	Kodlar	F	%
Materyal eksikliği yaşanmaktadır.	Evet	13	41,935
	Kısmen	8	25,806
	Hayır	10	32,258
	Toplam	31	100

Tablo 4 incelendiğinde materyal eksikliğin de okul öncesi öğretmenleri tarafından önemli bir sorun teşkil ettiği bulunmuştur. (Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö23, Ö25, Ö29) Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö25 ifadelerinde genel olarak sınıf içinde uygulanan etkinliklerde materyal eksikliği ve eğitici oyuncakların temin edilmesi hususunda yaşanan problemlerin önemli bir sorun olduğunu dile getirmişlerdir. Ö29: “Oyuncak, araç-gereç ve kitap eksikliğimizde yardımcı olmakta zorlanıyorlar.” diyerek eksikliğin sadece oyuncak ve araç-gereçten ibaret olmadığını üzerinde durmuştur. Ö23 ise aşağıdaki ifadesi ile başka boyutla soruna yaklaşmamız gerektiğini gösteriyor: “Sınıf içi uygulanan etkinliklerde okul yönetiminin herhangi bir müdahalesi olmadığı için sorun yaşamadım ancak okuldaki araç ve gereçlerin yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar yaşanıyor. Okul yönetimi yeterince ilgilenmiyor ve önemsemiyor.”

**Tablo 5***Geziler ve etkinliklerde yaşanan problem durumu*

Tema	Kodlar	F	%
Gezilerde ve okulda yapılması düşünülen etkinliklerde okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmadan yapılması ve yardımcı olmamaları	Evet	17	54,83
	Kısmen	10	32,258
	Hayır	4	12,90
	Toplam	31	100

Tablo 5'e göre; okul öncesi öğretmenlerinin okul yönetimi ile yaşadığı önemli sorunlardan birinin de gezilerde ve okulda yapılması düşünülen etkinliklerde okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmadan yapılması, yardımcı olmamaları ve desteklememeleri olarak belirtilmektedir. (Ö1, Ö4, Ö7, Ö5, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18, Ö22, Ö23, Ö25, Ö27, Ö29, Ö30) Ö25'in: “Öğretmenlerle önceden konuşulup ortak karar alınan gezilerde izin konusunda sıkıntı yaşıyoruz. Bazen fazla ve okul öncesi eğitime uygun olmayan geziler yapılırken görüşlerimiz alınmadan karar veriliyor. Okul içinde öğrencilerle çok amaçlı salonda taşınabilir perdeyi kullanarak yararlı sunular ve çizgi film izlemek istediğimiz de sadece bir sınıfa izin verilmiyor. Bahçede çocuklarla etkinlik yapmak istiyorum ancak çocuklar için oturabilecekleri uygun alan yoktur. İstedikimizde de bütçenin yetersizliğini öne sürüyorlar ya da ilgilenmek istemiyorlar.” yanıtı geziler ve etkinlikler ile ilgili soruna yönelik genel olarak özetleyen bir ifade olarak

değerlendirmek mümkündür. Ö22'nin ifadesini incelediğimizde: “Etkinliklerden kısa süre önce programdan haberimiz oluyor. Haber vermede sıkıntı yaşıyoruz.” diyerek okul içinde yapılan programlar açısından yaşadığı sorunu dile getirmiştir. Bu konuda sorun yaşayan öğretmenlerin çoğunda gerekli izinlerin sağlanamaması, yeterli destek ve yardımı görmedikleri ve maddi yetersizliğe değindikleri anlaşılmaktadır.

**Tablo 6***Bütçe yetersizliği sebebiyle yaşanan problem durumu*

Tema	Kodlar	F	%
Bütçe yetersizliği	Evet	6	19,354
	Kısmen	15	48,387
	Hayır	10	32,258
	Toplam	31	100

Tablo 6 de ulaşılabilecek bulgulardan yola çıkarak okul öncesi öğretmenlerinin okul yönetimi ile yaşadığı sorunlardan birinin de bütçe yetersizliğinden kaynaklandığı ifade edilebilir. (Ö4, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18) Bu konuda Ö13: “Yeterli bütçenin sağlanamaması.” diyerek destekleyici açıklamada bulunurken Ö4: “Genel olarak maddi ihtiyaca bağlı sıkıntılar yaşanmaktadır. Özellikle sosyo-ekonomik düzeyi düşük çevrelerdeki aileler destek vermediğinden okul idaresi de sorun yaşamaktadır ancak imkânlar dahilinde ellerinden geleni yapıyorlar.” diyerek empati kurmuş ve sadece öğretmenlerin değil bazen okul yönetiminin de sorun yaşayabileceğini ve çözmeye çalıştıklarını dile getirmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin okul yönetimi ile sosyal etkinliklerde ve okulun fiziksel koşullarındaki güvenlik konusunda sorun yaşadığı görülmektedir. (Ö1, Ö23, Ö29) Ö29: “Geziler idarecilerin korkulu rüyası gibi. Güvenlik problemi ve sorunlarla karşılaşacağımız düşünülerak olumsuz bakabiliyorlar.” açıklamasıyla yönetim ile güvenlik konusunda sorun yaşadığı vurgulanmaktadır.

**Tablo 7***Okulun fiziksel koşulları sebebiyle yaşanan problem durumu*

Tema	Kodlar	F	%+
Okulun fiziksel koşullarında ve sosyal etkinliklerde güvenlikte yaşanan sorunlar	Evet	3	23,076
	Kısmen	5	38,461
	Hayır	5	38,461
	Toplam	13	100

“Öğretmenlerin ara vermeden sınıf içerisinde bulunmaları (Ö3), sınıftaki öğrenci sayısının fazlalığı (Ö3, Ö30), okul idaresi ile veli iletişimde yaşanan sorun ve velilerin gözde fazla büyütüldüğü (Ö2, Ö18), yöneticilerin empati kurmayışları (Ö2), ilkokulların ana sınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin yöneticiler

tarafından sınıf öğretmenleri gibi rahat olduklarını düşünerek istedikleri zaman idareye çağrılmaları, bu sebeple ana sınıfındaki öğrencilerin sınıfta tek başına kaldıkları (Ö4), anaokullarında bayan öğretmenler için ayrı bir lavabonun olmaması (Ö25), ana sınıflarında çocukların temizlik ve tuvalet gereksinimi ile ilgilenebilecek yardımcı elemanların olmaması (Ö3, Ö10)“

yaşanan diğer sorunlar olarak katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

### **Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yöneticileri ile Yaşadıkları Sorunlara Önerdikleri Çözüm Yolları**

Okul öncesi öğretmenlerinin okul yöneticileri ile yaşadığı önemli sorunlardan biri olan okul öncesi eğitime önem verilmemesi konusunda öğretmenler tarafından “Okul öncesi konusunda bilgilendirilerek yeterli bilgiye sahip olmaları, okul öncesinin önemini kavramaları sağlanmalı ve mümkünse aynı branştan veya okul öncesiyle ilgili yönetici olması gerek.” ifadeleriyle çözüm önerileri sunulmuştur. ( Ö4, Ö6, Ö9, Ö12, Ö14, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29) Ö27: “ Yöneticilerin okul öncesi kurumu ve eğitimi adına belli bir bilgi birikimi olması hem öğretmen hem yönetici adına işlerin kolaylaşmasını daha iyi anlaşılmasını sağlar. Eğer yönetici okul öncesi eğitimin önemini bilmezse gözünde yaptığımız iş ne ki çocukları oynat eğlensinler yeter, der.” ifadesi ile okul öncesi eğitimin önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu gezilerde ve okulda yapılması düşünülen etkinliklerde okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmadan yapılması ve yardımcı olmamaları sorununa çözüm önerisi olarak “sosyal faaliyetlerin ve gezilerin önemini kavrayarak maddi-manevi desteklenmesi ve öğretmen görüşlerinin alınarak daha önceden haber verilebilir.” görüşünü sunmuştur. (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö22, Ö23, Ö25, Ö29, Ö30) Örnek olarak Ö25’in ifadesi incelenebilir: “Eğitim-öğretim yılı başında planlanan yerlere planlanan tarihlerde gezi düzenlenmesi ve okul-aile işbirliği sağlanarak yardımcı annelerle, öğretmenlerin çoğunluğunun görüşleri alınarak gidilecek yere bir hafta önceden haber verilerek gidilmesi konusunda yardımcı ve destekleyici olmalıdır. Ayrıca okul içi sosyal etkinlik olarak çocukların hoşlarına gidebilecek kukla gösterileri, çocuklar için uygun olan animasyon sinema izletme günleri vb. etkinlikler düzenlenebilir.” Ayrıca bu konuda Ö10, Ö13 ve Ö30 tarafından farklı bir fikir olarak ortaya atılan “Okul öncesi eğitimi içerisinde gezi ve sosyal faaliyetlerin okul öncesi çocukların gelişimi açısından gerekliliğinin ve öneminin okul idaresince algılanması, öğretmenlerin-öğrencilerin bu konuda desteklenmesi gidilecek gezilerde güvenlik probleminin, ulaşımın sağlanmasında yardımcı olunması sağlanabilir.” çözüm önerisine diğer okul öncesi öğretmenleri de benzer cevapları vererek desteklemişlerdir.

Okul öncesi öğretmenlerinin tamamına yakınının materyal eksikliği ve fiziksel ve teknolojik açıdan yetersizlikleri, bütçenin yetersizliği olarak gördükleri için bütçenin iyileştirilmesi konusunda hemfikir olduğu görülmüştür. Bu konuda sunulan çeşitli çözüm önerilerinden bazıları “Okul yönetimi ile öğretmen arasında işbirliği sağlanarak okulun, sınıfın ihtiyaçlarını (eğitici oyuncak ve gerekli materyaller, sınıflara projeksiyon, bahçe ortamı, bayan öğretmenlere lavabo) karşılamaya yönelik yeterli bütçenin oluşturularak MEB ve gerekirse sponsor, dışarıdan destekler aracılığıyla eksikliklerin giderilebilir.” şeklinde fikirlerini beyan etmişlerdir. (

Ö1, Ö3, Ö5, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18, Ö28) Başka bir çözüm önerisi ise “Okul öncesi sınıfının harcama yetkisinin tamamen öğretmene bırakılabilir.” görüşüdür. (Ö5, Ö6, Ö9)

Ayrıca öğretmenlerin önerdikleri diğer çözüm önerilerine bakacak olursak yukarıda yazılı olan ifadeler harici belirtilen “Okul yönetiminin empati kurması (Ö2, Ö22), sınıf içi etkinliklere müdahale edilmemesi (Ö24), her sınıfa bir tane yardımcı abla alınması ve yardımcı ablaların ücret ve sigortalarının milli eğitim tarafınca karşılanması ve ödeneğin artırılması (Ö3, Ö10)” fikirleri diğer çözüm önerileri olarak karşımıza çıkmaktadır.

### **Sonuç, Tartışma ve Öneriler**

Bu araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin yönetimle yaşadığı bazı problemler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yaşadıkları sorunlardan birkaçı aşağıdaki gibidir:

- Yöneticilerin okul öncesi eğitim konusunda bilgilerinin azlığı,
- Yöneticilerin materyal ve sınıfın fiziki koşulları, yardımcı personel gibi eğitim ortamını etkileyebilecek alanlarda oluşabilecek eksiklikler konusunda yeterli önem vermemesi,
- Yöneticilerin okul öncesi eğitimde geziler ve sosyal faaliyetlerin önemi hakkında yeterli duyarlılıkta olmaması sebebiyle öğretmene destek ve yardımcı olmamaları,
- Yöneticiler, okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımının önemine tezat bir bakış açısı ile bakmaları.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlarla Zembat (2012)'in yaptığı araştırmada elde edilen sonuçlar hemen hemen aynı sorunlardan ve bulgulardan bahsetmektedir. Ancak yapılan araştırmadan farklı olarak yöneticilerin özel gün ve haftalarda sunulmak üzere okul öncesi öğretmenlerinden sınıfça hazırlanan etkinlik talep etmesi sorun olarak Zembat(2012)'in yapmış olduğu araştırmada görülmektedir.

Büte ve Balcı (2010) yaptığı araştırmada kurum içi iletişim zayıflıklarından kaynaklanan problemlerin yanı sıra bu araştırmanın bulguları sonucunda da ortaya çıkan yöneticilerin okul öncesi eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarından dolayı yaşanan problemin daha önemli olduğuna kanı getirmiştir. Bu kanı araştırmaya destek veren katılımcıların en fazla görüş belirttiği sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcılardan alınan verilerle elde edilen bulgulara göre okul öncesi öğretmenlerinin tamamına yakını yöneticilerle yaşanan sorunların giderilmesinde yöneticilerin okul öncesi eğitim konusunda bilgilendirilip eğitilmesini önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi eğitimin neden önemli olduğuna dair yönetimdeki kişilere seminer verilmesi, okul öncesi eğitimde daha çok hangi etkinliklerin kullanıldığına yönelik uygulamalı eğitim sunulması ve öğrencileri sadece oynat- eğlendir mantığından çıkılarak uzmanlık isteyen bir uğraş olduğu kanısına varmaları için hizmet içi eğitime katılmalarının önerildiği sonuçlar arasında değerlendirilebilir.

Araştırmada okul öncesi öğretmenleri ile yöneticiler arasında sorunlar yaşandığına dair ulaşılan genel sonucun aksine Aktankerem ve Cömert(2004) yaptığı araştırmada Siirt ili ve ilçelerindeki yöneticilerin okul öncesi eğitim kurumları ve öğretmenlerle sürekli olarak iletişim halinde olup onların sorunlarıyla yakından ilgilenecek çözüm üretmekte, maddi ve manevi destek oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ulaşılan bu sonuç bu araştırmadaki bazı katılımcıların fikirleri ile uyumaktadır.

Okul öncesi yaş grubundaki çocukların ahlaki, kişisel, duygusal, dil gelişimini destekleyici zengin yaşantılar edinmesi gelecek yaşantısında ve toplumsal açıdan düşünüldüğünde en önemli gereksinim olarak görülebilir. Çalışmada ulaşılan diğer sonuç okul öncesi öğretmenlerinin yönetim ile sosyal etkinlikler ve gezilerde birtakım sorunlar yaşayabildiğidir. Bu görüşü destekleyen ve araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu gezilerde ve sosyal etkinliklerde yöneticilerden kaynaklanan izin, prosedür ve "Bütçemiz kısıtlı, güvenliği nasıl sağlayacaksınız?" gibi bazı aksi ifadelerle sosyal etkinlik ve gezilere yeterli desteğin verilmemesini önemli bir sorun olarak görmekteyler. Bu soruna çözüm olarak okul yöneticilerinin okul öncesi eğitimde sosyal etkinliklerin önemi üzerine bilinçlendirilmeleri, maddi destek ve ulaşım açısından yardımcı ve destek olmaları gerektiğini belirterek çözüm önerisi sunmuşlardır. Bu konuda sosyal etkinlik planlamasının öğretmene bırakılması ancak plan dahilinde yönetimin de öğretmene yardımcı olması(ulaşım, araç temini, çocuklar için yararlı gösterilere katılımı isteklilik..vb) çözümünü ulaşılan olası bir sonuçtur.

Akarsu(1983)'nin araştırmasını sunduğu okul öncesi eğitim kongresinde değerlendirme kısmında Ruhi SEL, okul öncesi öğretmenleriyle söyleşisinde okul yönetiminin isteği üzerine yabancı dil, tekvando, bale vb. Kursları düzenlenmesinin gereksiz bulduklarını belirttiklerini ifade etmiştir. Yani çocukların gelişim düzeylerine uygun olmayan fiziksel gelişimi aksatıcı çalışmalar öğretmenler ve akademisyenler tarafından kabul görmeyen bir düşünce olduğundan sorun olarak nitelendirilebilmektedir. Bu araştırmada ulaşılmayan ancak ilgi çekici bir sorun olduğu düşünülerek öneriler geliştirilebilir. Bu araştırmada sonuç olarak karşılaşılabileceğimiz yılsonu ve özel gün gösterileri için etkinlikler düzenleme Akarsu(1983)'nin araştırmasındaki sonuçla kısmen benzeşmektedir.

Fiziksel ve teknolojik donanım yetersizliği konusunda yönetimin okul öncesi öğretmeni ile farklı düşüncelere sahip olmaları bulgular neticesinde varılan sonuçlardan biridir. Okul öncesi eğitim her ne kadar oyunla eğitim olarak görülse de yaş itibarıyla görselliğin ve fiziksel imkânların çocuklar için uygun olması gerekmektedir. Ayrıca görsellik ve fiziksel imkanların yeterliliği çocuklar için okulu sevdirici ve eğlendirici olmasının yanı sıra eğitici-öğretici nitelikte olması açısından önemlidir. Bu sebeple çocuklar için eğitici ve yararlı bilgiler içeren sunumlar, görsel ve işitsel öğelerle anlatım tekniğinin kullanılması için projeksiyon ve teknolojik donanımın gerekliliği araştırmaya katılan öğretmenlerce de kabul gören bir görüştür. Bu görüşü savunan katılımcılardan çoğunluğu okulun fiziksel ve teknolojik açıdan yetersizliğine okul yöneticilerinin olumsuz yanıtlar verdiklerini ve okul öncesinde projeksiyonun ve teknolojik yöntemlerle eğitimin gereksiz olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Yöneticilerin okul öncesinde daha çok oynat, eğlendir vb. şeklinde eğitim

verildiğini düşündüklerini belirten katılımcılar da mevcuttur. Fiziksel yetersizlik konusunda da özellikle yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sağlayan açık uçlu deneylerin yapılabileceği ayrı alan ve okul bahçesinde alan gezileri ve gözlem yapabilmeyi sağlayan imkanlar sunulması önerisine ulaşılmıştır.

Bilindiği üzere okul öncesinde sınıf ortamı ve eğitici oyuncaklar ile materyaller çok önemlidir. Bu sonuca varılmasının en önemli göstergesi araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin görüşme formuna vermiş oldukları yanıtlarıdır. Araştırmada bulunan bulgulara göre yöneticilerin materyal eksikliği ve sınıfın fiziki koşulları konusunda yetersiz bilgiye sahip oldukları veya duyarsız oldukları için önemsemedikleri sebebiyle okul öncesi eğitimde materyal ve eğitici oyuncak yönünden eksikliklere yardımcı olmadıkları sonucuna varılabilir. Bazı öğretmenlere göre sınıf için yapılması gereken harcamaların okul dışına yapıldığı bildirilmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin belirttikleri sorunlardan yardımcı personel alınmaması daha çok bağımsız anaokullarında ve araştırmaya katılan bir ilkokulda yaşanan sorunlar olarak sonuçlar arasında yerini almaktadır. Ayrıca ilkokullarda farklı branşlardan yöneticilerle çalışıldığı için okul öncesi eğitimin önemini kavrama konusunda yetersiz olduğu sonucuna varılan okul yöneticileri ile okul öncesi öğretmenleri arasında empati kurma yönünde sorunlar yaşandığı belirtilmektedir. Bu sonuca karşılık araştırmaya katılan öğretmenlerin bazıları okul yöneticileri ile sorun yaşamadıklarını belirterek araştırmayı farklı bir boyuttan incelememizi sağlamışlardır.

Yapılan bu araştırmadaki sorunlar haricinde Kaan Demir ve Arı (2013) tarafından yapılan çalışmada yönetimden kaynaklanan sorunlar dışında iş tanımının açık olmaması ve gelecek güvencesinin bulunmaması, emeklilik yaşının fazlalığı öğretmenlerin yaşadığı problemler olarak ele alınmıştır. Diğer problemlerden kaynaklı literatür taraması sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin tükenmişlik durumuna bağlı olarak okul yönetimiyle ilgili bazı problemler yaşandığı görülmüştür. (Deniz Kan, 2008; Akman, B ve arkadaşları, 2010) Bu sonuca araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları da onay vermiştir. Bu sebepten yaşanan sorunların çözümü için yöneticilerin anlayışlı ve empati yapabilme yetisi yüksek kişilerden olması öneriler arasında bulunmaktadır.

## **Öneriler**

Araştırmanın bulgu ve sonuçlarına dayalı olarak geliştirilen öneriler şunlardır:

Her eğitim kademesinde olduğu gibi okul öncesi eğitimde de bireysel farklılıkların çok önemli olduğu bilinmektedir. Bu sebepten dolayı çok kalabalık sınıflarda öğretmen, yeterli düzeyde eğitim ortamı hazırlamada güçlük yaşayabilir. Bu soruna sınıfların fiziksel koşullarına uygun sayıda öğrenci alınması önerilebilir. Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel koşullarının düzenlenmesi konusunda gerekli birimlerle iş birliği yapılarak fiziksel koşulların ve materyallerin yetersizliğinde sivil toplum örgütlerinin, gönüllü kurum ve kuruluşların desteği sağlanabilir.

Sınıflarda bulunmasının faydalı olabileceği düşünülen teknolojik donanımların giderilerek öğretmen için gerekli sitelere giriş izni verilmesi öneriler arasında

değerlendirilebilir. Tabi bu şekilde imkân sunulduğunda da istismar olaylarının yaşanmaması için öğretmenlere gerekli hizmet içi eğitimler verilerek öğrenciler için yararlı olabilecek sitelere giriş yapılabileceği uygulamalı olarak anlatılabilir.

Yöneticiler okul öncesi eğitimi alanında uzmanlaşmış kişiler arasından seçilmeleri veya yöneticilere hizmet içi eğitim seminerleri ve bilgilendirme çalışmaları düzenlenerek okul öncesi eğitim konusunda duyarlı olmaları sağlanabilir. Bu kapsamda okul yöneticilerinin alanla ilgili temel konular ve dünyadaki gelişmeler hakkında hizmet içi eğitimler yoluyla bilgilendirilmeleri de önerilebilir. Böylece yöneticilerin okul öncesi öğretmenleri ile empati kurabilmesi ve diğer öğretmenliklerden farklı bir öğretmenlik olduğunu bilmesi sağlanabilir.

Araştırma bulgularına göre yapılacak yeni düzenlemelerle bütçeden okul öncesi eğitime ayrılan pay arttırılabilir. Bu sayede ana sınıflarında yaşanan yardımcı personel konusunda yöneticiler daha duyarlı olarak alım yapabilirler. Hatta yardımcı personelin ücret ve sigorta giderleri milli eğitim tarafında karşılanarak okul aidatlarının sadece sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikleri ile okul öncesi kurum ve sınıflarının ihtiyaçları konusunda harcanması sağlanıp bu konuda okul yönetimi de özellikle eksik materyallerin, fiziksel ve teknolojik donanımların temininde de yardımcı olması önerilebilir.

Okul öncesi kurumlarında kullanılacak oyuncak ve materyallerin eğitici olup olmama özelliğine dikkat etmesi hususunda yöneticilere bilgilendirme yapılması ve okul öncesi eğitime uygun materyallerin alınmasında söz hakkının daha çok okul öncesi öğretmeninde olması sunulabilecek öneriler arasında değerlendirilebilir. Ayrıca yeni yaklaşımlara uygun eğitici materyallerin temini konusunda firmalarla işbirliği yapılırken yönetimin de bulunması önerilebilir.

Önceden planda karar verilen ancak son anda değiştirilip başka bir yere düzenlenen gezide çocukların ve öğretmenin motivasyonunun sağlanmasında sıkıntı yaşanması beklenen sonuçlardan biridir. Bundan dolayı gezilerde ve sosyal etkinliklerde okul yönetimi öğretmenin de görüşünü alabilir ve birkaç gün önceden haber verebilir.

Okullarda yılsonu gösterisi ve okul kapsamında bütün kademelerce kutlanan özel gün ve haftalar okul öncesi öğretmeni ve öğrenci açısından davranışsal ve ruhsal sorunlar oluşturan bir süreç olduğu söylenebilir. Ayrıca okul öncesi eğitimde çocuklara öğretilmesi gereken kavramlar ve planda yer alan gelişimi destekleyici etkinlikler yerine saatler süren provalar sebebiyle eğitim-öğretim aksamaktadır. Bu sebepten çocukların yaş grubu özellikleri baz alınarak çocukların motor, dil, sosyal-duygusal gelişimini destekleyici drama, müzikli oyunlar ve gösterimler şeklinde sunulması daha faydalı olabilir. Aksi takdirde çocuklarda özgüven eksikliği, başaramama korkusu, içe kapanma; öğretmenlerde yıpranmalar ve agresif davranışlar gibi sorunlar görülebilir. bu tür sorunların yaşanmaması için okul öncesi kurumlarında yılsonu gösterileri, özel gün ve haftalar etkinliklerinin çocuğun eğitimini aksatıcı şekilde düzenlenmesi yerine çocukların günün anlam ve önemini kavrayacakları şekilde görsel ve işitsel öğelerden yararlanarak anlatılması önerilebilir.

### Kaynakça

- Akarsu, F. (1983). Okul öncesi eğitimi ile temel eğitim arasındaki ilişki. Okul öncesi eğitim ve sorunları. *Türk Eğitim Derneği VII. Eğitim Toplantısı, 17 -18 Kasım 1983. No:7.* Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Akman, B. , Taksın, N. , Özden, Z. ve Çörtü, F. (2010). Okul öncesi öğretmenlerinde tükenmişlik üzerine bir çalışma. *Elementary Education Online, 9(2),* 807-815. Erişim: 24. 06. 2014, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Aktankerem, E. ve Cömert, D.(2004). Siirt ilinde okul öncesi eğitimin sorunlarının tespitine yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Erişim: 24.06. 2014  
[http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli\\_Egitim\\_Dergisi/170/170/ebru%20aktanertem.pdf](http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/170/170/ebru%20aktanertem.pdf).
- Aktankerem,E. ve Cömert,D.(2005). Türkiye’de okul öncesi eğitimin sorunları ve çözüm önerileri. *Eurasian Journal of Educational Research, 21,* 155 – 172.
- Aydın, R. (2009). Türkiye’de öğretmen sorunları açısından milli eğitim şûralarının değerlendirilmesi (1980–2000). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 42(2),* 199–237.
- Başal, H. A.(2005). *Okul öncesi eğitim (2.bs).* İstanbul:Morpa Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z. (2008). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış (14. bs).* Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büte, M. ve Balcı, F.A.(2010). Bağımsız anaokulu yöneticilerinin bakış açısından okul yönetimi süreçlerinin işleyişi ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16(4),* 485-509.
- Çankır, Ş. ve Kuru Çetin, S. (2010). Öğretmenlerin okullarda mesleki çalışma ilişkileri hakkındaki görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16:3,* 351-376.
- Demir, M. K. ve Arı, E. (2013). Öğretmen sorunları: Çanakkale ili örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(1),* 107-126.
- Demirtaş, H. , Üstüner, M. ve Özer, N.(2007). Okul yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve okul ile ilgili değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 421-455*
- Deniz Kan, Ü. (2008). Bir grup okul öncesi öğretmeninde tükenmişlik durumunun incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 16(2),* Ekim, 431-438.
- İş, E. E. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin kurumsal amaçları gerçekleştirmedeki yeterliliklerin incelenmesi(Gaziantep örneği).* Yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi, sosyal bilimler enstitüsü, eğitim bilimleri anabilim dalı. Gaziantep
- İşginöz,R. , Bülbül,T. (2012). Okulda diyalog: Okul yönetiminin rolü. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi. Uluslararası e-dergi,2(1),* Haziran, 125-146
- Oğuzkan, F. (1981). *Eğitim terimleri sözlüğü (2.bs.).* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G.(1983). *Okul öncesi eğitimi.* İstanbul: Milli Eğitim Yayın Evi.
- Oktay, A.(1983). *Okul öncesi eğitime toplu bir bakış: Okulöncesi eğitim ve sorunları.* Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları. 3-34
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları. Okul öncesi dönem.* İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Oktay, A. ve Aral, N. (2001). Okul öncesi eğitim –ilköğretim- özel eğitim. Özel ihtisas komisyonu raporu. *Ankara. 8. beş yıllık kalkınma planı,* yayın no: DPT:2598 ÖİK:609, 3-18
- Oktay, A. (2006). Okul öncesi eğitim neden gereklidir? Nasıl yapılmalıdır?. *Çoluk Çocuk Dergisi, 11(65),* 31-32.
- Özdemir Topaloğlu, A. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin örgütsel amaçları gerçekleştirmedeki yeterlilikleri.* Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mart. Edirne
- Zembat, R. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin okul yöneticisi, meslektaşları ve aileler bağlamında algıladıkları çatışma durumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 37(163),* 203–215. Marmara Üniversitesi.